

Algab koolielevus

Ilmataat teeb kooliajale häälestumise kergemaks. Järele jäänud augustipäevad kuluvad soojema riietuse korrastamiseks ja uute jalavarjude soetamiseks, sest jahedam vihmahoogudega tuuline ilm ei tekita enam tahtmist paljajalu ringi lipata.

Õppevahendid ja muud kooliga seotud asjad lasevad aimata peatselt algavat seiklust – röömsat kohtumist vanade tuttavatega ja uute sõprade leidmist. Teistsugune ärevus valdab esmakordselt tarkust taga nõudma minejat, võib-olla on ta pisut hirmulgi. Seesugune elevus nakatab peres kõiki, eriti vanavanemaid, kes mõtteis oma esimesse koolipäeva pöörduvad.

Soojas kõõgiski on nüüd mõnusam olla ja pudelite-purkide täitmine läheb ka ladusamalt. Mis viga nüüdsel ajal konservivabrikut mängida, kui on saada mitut liiki tuttuusi purgikaasi ja kaanetajaid.

Lugesin hiljaaegu 70 aasta taguseid soovitusi vekkpurgi ja pudeli patentkorgi kummitihendite taastamiseks. Samas õpetati sulgema pudelisuud linase riide ja kuusevaiguga. Sõjaajale omane puudus ei takistanud perenaiste toimekust. Pealegi tehti kõike algelistes tingimustes ja ilma elektrita.

Siinkohal peaks manitsema, et sügavkülmutus on küll moodsne ja vähest vaeva nõudev, ent kõige kallim säilitusviis. Õppigem oma eelkäijatelt.

KADRIN LINNA

LUGEJA KÜSIB

INGMAR MUUSIKUS

Röövikud söid sibulapealseid

Ühed aplad söödikud tegid sibulapealsete kallal jõhkrat hävitustööd. Missugune sibulakahjur see võis olla, ega mitte sibulakoi, ja kuidas teda edaspidi eemal hoida?

Lisan ka auklikuks söödud sibulapealsed.

Vastab

VÄINO PALLUM

Laussööma ja rohke musta väljahetega täidetud sibulalehed näitavad, et pahategijaks olid köögivilja- või põlluöölase röövikud.

Sibulakoi söömapilt on märksa tagasihoidlikum. Tema röövikute kahjustusel on lehtede välispinnal algul heledad kitsad viirud ja kitsad piklikud valkjad laigud. Lehtede välispind on algul terve – akensööm (vt Targu Talita nr 31, 30 juuli 2009).

Köögiviljaöölane (*Lacanobia oleacea*) on meil võrdlemisi sagedane, kuid sibulal esineb harva. Tema röövikud toituvad tavaliselt paljudel teistel köögiviljadel, samuti kartulil jt põllukultuuridel (kokku 40 kultuurtaimel). Noored röövikud on rohekad, heleda triibuga külgedel. Täiskasvanud isendid on ca 30 mm pikad roosakaspruunist kuni hallikaspruunini, külgedel helekollane vööt.

Mitmete köögiviljade ja kartuli sagedane kahjustaja on ka põlluöölane (*Agrotis exclamatoris*). Tema täiskasvanud röövikud on kuni 40 mm pikkused, rohekad kuni sinakashallid.

Mõlema öölaseleigi liblikad ilmuvad mullas talvitunud nukkudest juuni lõpul või juuli algul. Öhtuhämaruses lendlevad liblikad munevad taimelehtedele, põlluöölane mõnikord ka toidutaime lähedale mullapinnale.

Munemisperiood võib kesta kuu või veel kauem. Koorunud röövikud söövad lehtedesse algul suuri auke, hiljem hävitavad lehekoe peaaegu täielikult.

Paharetid uuristavad ka köögiviljajuurikatesse, tomativiljadesse ja kartulimugulatesse suuri õõnsusi. Nende röövikute söömaperiood võib kesta kuni 3 nädalat.

Peale kahe eelnimetatud öölaseleigi kahjustavad ka varreöölase (*Hydraecia micacea*) röövikud kartulit, mitmeid köögivilju ja mahlakate vartega taimi. Taimede vartes kaevanduvad röövikud on täiskasvanult 40–45 mm pikad ja pruunikaspunased, kel keset selga pruunikas joon.

Öölaseleiliblike peletamiseks pange taimede vahele sõnajalalehti, pritsige taimi korduvalt 3–5 päeva tagant tõrjevahendiga Neko. Samuti võite kasutada pritsimiseks soolikarohu- või koirohuleotist. Leotistele lisage nende paremaks kleepumiseks pastat RS (20 ml/10 l).

Esimese kahjustusilmingu korral pritsige sibulat NeemAzal-T/S-iga (40–50 ml) 5–7 päevaste vahedega.

Öölaseröövikuid saate püüda mürkhõrgutisega. Selleks segage 200 g nisukliisid ja 20 g suhkrut 1 klaasi vee kohta ja lisage veel mõni tilk Fastac 50 või Karate Zeoni. See kogus on mõeldud 100 m²-le. Raputage segu hilisõhtul niiskele maapinnale taimede vahele.

Kaevake köögiviljamaa sügisel mitu korda läbi ja hävitage nähtavale tulnud röövikud ja 1–2 cm pikkused pruunikad nukud. Põlluöölase nukud on läikivpruunid. Kõige tähtsam – hoidke köögiviljamaa umbrohupuhas, sest noorte põlluöölase röövikute meelisroaks on malts ja vesihein.